

ПРЕДСТАВНИКИ АОЛПУ ВІДБУЛИ
ПОЇЗДКУ ДО ІЗРАЇЛЯ

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. К.). — Як уже інформовано раніше, делегація організації Американців в Обороні Людських Прав в Україні відвідала в тиждень між 28-м липня і 3-м серпня 1986 року Ізраїль, щоб на місці розвідати, як на ділі стоїть тепер справа Івана Дем'янюка, та як є прогнози на дальший її розвиток.

Для приготування цієї поїздки діюча голова АОЛПУ Божена Ольшанівська та Теодор Романків, адвокат АОЛПУ, і Орест Рудзик з Канади, який є там активним членом Комісії Громадських Свобід при КУК поробили відповідні заходи через ізраїльські генеральні консуляти у Вашингтоні та Оттаві. Внаслідок того делегація в середу, 30-го серпня ц.р., відвідала в Єрусалимі міністра справедливості Елі Габая. В часі розмови були також присутні два представники міністерства закордонних справ, Іцхак Шелф і Нісім Ітшак.

Як інформувє Б. Ольшанівська представники ізраїльського уряду зустріли делегацію ввічливо і старалися впродовж цілої розмови зробити враження, що вони поважно і після усіх правил підходять до справи І. Дем'янюка. Однак на засіданні питання, які делегація поставила і які були причиною її відвідки до Ізраїля, вони не дали ясних відповідей. Українська делегація заперила на початку, що українська вільна громада є дуже занепокоєна негативним розголосом в пресі справи І. Дем'янюка і побоюється, що це може мати вплив на судову розправу. Також представники АОЛПУ занепокоєні тим, що І. Дем'янюк вже п'ять місяців є в тюрмі в Ізраїлі та досі йому не поставлено офіційного акту оскарження. Дальшими питаннями були: справа євентуального обсерватора від української громади на час розправи, справа покриття коштів для оборони, і чи будуть виконані вироки, доки їх не представило ОСІ на підставі совєтських джерел.

На всі проблеми порушені українськими представниками прокуратор Ізраїльського суду Е. Габай і речники міністерства закордонних справ мали обережні але виминаючі відповіді. Е. Габай поінформував, що сподіється запропонувати акт оскарження проти І.

Дем'янюка до 26-го серпня 1986 року, а якщо це не станеться, продовження на дальших 90 днів мусить бути схвалене верховним судом. Він теж запевнив, що адвокат І. Дем'янюка Марк О'Коннор буде мати повний доступ до усіх доказів вини свого клієнта, як теж до зізнань свідків. Ніхто однак інший тих прилог бачити не може. М. О'Коннор одержав тепер прийняття до ізраїльської палати адвокатів і тому тільки він може рішати чи потребує ще помічника чи обсерватора на час судової розправи. Питання інших обсерваторів з української спільноти є можливе, а в часі розправи, запевнив Е. Габай, буде офіційний перекладач для І. Дем'янюка, тому, що розправа буде ведена єврейською мовою.

Також поінформували ізраїльські офіційні чинники що питання фінансування оборони Дем'янюка не є ще розв'язане і стоїть під розглядом. Так прокуратор, як і обидва речники міністерства закордонних справ заперчили будь-яку подібність поміж веденням справи І. Дем'янюка і Адольфа Айхмана.

Після зустрічі Н. Іцак, представник відділу життєвих справ у світі при міністерстві закордонних справ, уможливив українській делегації відвідати в Яд Вашем, де їх опрацював по меморіальному горді директор архівів д-р Шмуль Краковскі. Цей професор історії показав добрим знавцем українських справ, але сильно критичним до українців.

У розмові з ним представники АОЛПУ порушили болючу для української спільноти справу знищення українського пам'ятника поставленого минулого року в Яд Вашем. На думку д-ра Ш. Краковського такий пам'ятник не мав місця там, де вшановується лише життєві жертви голокосту.

Д-р Ш. Краковскі не згодився також, щоб представники АОЛПУ могли поглянути на архівні справи І. Дем'янюка, які знаходяться в Яд Вашем, як і архівні концентрального табору в Трєблінці, мотивуючи тим, що вони на доручення прокуратури не є доступні аж до кінця процесу проти І. Дем'янюка.

Б. Ольшанівська, Т. Романків (Закінчення на стор. 4)

Конгресмен В. Брумфілд
виступив в обороні українців

Воррен, Миш. — На недавньому зібранні тут в Українському Культурному Центрі конгресмен Вільям Брумфілд з Дітройту, який належить до Комсії дослідження голоду в Україні вголос доповів про українську дійсність.

В своїй доповіді В. Брумфілд заявив, що він відчуває велике задоволення бути між українцями і працювати з ними, бо українці мають багату культуру і звичай які збагачили Америку. Але він жаліє, що Україна є поневоленою країною.

В. Брумфілд сказав, що вернувся кілька місяців тому із 10-денної подорожі по Совєтському Союзу, під час якої мав тригодинну зустріч

із совєтським лідером Михайлом Горбачовим, в якій він відчув совєтське відношення до усього. „Те, що совєти підтримують тероризм, порушують Гельсінкські угоди і зовсім не турбуються людським життям та обставинами в Чорнобильській катастрофі, що ми маємо до діла із старою совєтською ментальністю“.

Дальше В. Брумфілд говорив про свою працю в Комісії дослідження голоду і закінчив доповідь підтримкою українців в їх стремліннях до волі і незалежності.

Доповідь В. Брумфілда відтак була поміщена в щоденнику „Дітройт Фрі Пресс“.

„Волошки“ запланували
два виступи

Танцювальний ансамбль „Волошки“.

Філадельфія. — Танцювальний ансамбль „Волошки“, під проводом нововибраною фінансовою адміністраторкою Меланією Марсерон і представників групи Тараса Левицького і Юрія Ковалів, матимуть два виступи.

Перший виступ відбудеться в суботу, 16-го серпня ц.р., о год. 2-й по полудні на концерті з нагоди 100-ліття Статуту Свободи на острові Лібурті в Нью Джерзі. Зацікавлені особи які хотіли б разом з „Волошками“ поїхати автобусом на цей концерт повинні звертатися до Еви Безушко на число тел.: (215) 354-3354. Квитки в ціні 12.50 дол. включають автобусову поїздки і вступ до парку. Чеки просять вписувати на „Vološky Ukrainian Dance Ensemble“ до 12-го серпня ц.р.

Другий виступ ансамблю відбудеться в суботу, 8-го листопада ц.р., о год. 8-й вечора в концертній залі Аліс Таллі Голд в Ліноллі Центр в Нью Йорку.

Делегація УРДП відвідала
Митрополита Мстислава

Відзначення ювілею 1000-ліття Христинства в Україні, наступ ворожих сил на українство, необхідність

одного авторитетного національного центру були головними темами розмови делегації УРДП з Владиком Мстиславом, Митрополитом Української Православної Церкви в ЗСА і інших країнах.

Делегація УРДП на чолі з її головою проф. Михайлом Воскобийником, що включала інж. Олексія Ковалю, генерального секретаря, д-ра Анастасію Лисого, голову Видавничої Спільноти „Українських Вістей“ та членів Секретаріату УРДП Юрія Іхтіярова, Леоніда Чудовського і Юрія Нагорного, відвідали Митрополита Мстислава в його канцелярії в Баунд Бруку, 26-го липня ц.р., щоб засвідчити свою пошану, лояльність і підтримку заходів Митрополита і Консисторії УПЦ у їхній плідотворчій праці.

Проф. Воскобийник підкреслюючи глибоку пошану до всіх українських Церков, висловив особливе призначення Української Православної Церкви в ЗСА, очолюваної Владиком Мстиславом, яка під його зверхністю виростає в один із найважливіших факторів українського організованого життя в діаспорі. Глибока пошана до УПЦ випливає не лише з її визначних досягнень, але також із постійного врахування нею українських національних інтересів. Для успішного і ефективного відзначення 1000-ліття як засобу відстоювання національних інтересів України, треба засвідчити перед своїми і чужими монолітність прагнень наших Церков і всього громадянства. Всупереч цій потребі вже

МОСКВА ВИКОРИСТОВУЄ
МОРАТОРІУМ

Москва. — В середу, 6-го серпня ц.р., якраз у 41 річницю скинення американським летунством під час Другої світової війни атомових бомб на японські міста Гіросіму і Нагасакі, комуністичні пропагандисти проголосили закінчення одностороннього мораторію на підземного випробування атомової бомби й іншої зброї.

Очевидно, совєтські лідери з Політбюро ще не вирішили, що вони робитимуть далі — продовжать мораторіум, чи, скинувши вину на З'єднані Стейти Америки, а зокрема на Адміністрацію президента Рональда Рєгена за продукцію нових видів ядерної зброї, відновлять випробування і, використовувати нову атмосферу потепління у відносинах з Вашингтоном, стануть знову масово продукувати ядерну зброю різними способами.

Покіючи один із заступників міністра закордонних справ СРСР Михайл С. Капіца заявив кореспондентам, що Рада Міністрів займе до цієї справи своє ставовище на протязі кількох чергових днів. Цю заяву також повторив під час зустрічі із закордонними дипломатами сам генеральний секретар Михайл Горбачов, відмітивши, що існує можливість продовження мораторію у зв'язку з другою розмовою на вершині між ним і президентом ЗСА. При тому він підкреслив,

що рішення совєтських лідерів у великій мірі залежатиме від пропозицій американського Уряду, які тепер є предметом студій совєтських атомових спеціалістів.

Совєтська преса й інші засоби масової інформації, не забули пригадати, що Совєтський Союз кілька разів пробував схилити Уряд ЗСА до проголошення такого ж мораторію, але не мав у цих заходах успіху. Мораторіум СРСР вже раніше, ще 31-го березня, але у зв'язку з катастрофою на чорнобильській ядерній станції, СССР не переводив ядерних випробувань атомової зброї.

Вміжчасі приватна американська група, яка веде кампанію за обмеження продукції атомової зброї, або її заборони взагалі, за згодою Москви слідувала за ентузіастичним випробуванням в Совєтському Союзі при допомозі спеціальних апаратів, які реєструють підземні атомові вибухи. Единний вибух, який був зареєстрований в тому часі, був в американському стейті Невада в половині липня.

Совєтська телєвізія і преса зручно пов'язала совєтське мораторіум з річницю скинення атомових бомб на японські міста Гіросіму і Нагасакі і заклики закордонних лідерів до Уряду ЗСА пристати до совєтського мораторію і припинити всякі випробування атомової зброї.

Ще одна сенатська комісія схвалила
допомогу антисандіністам

Вашінгтон. — Сенатська комісія в справах фінансування схвалила допомогу борцям за свободу Нікарагуа у висоті 100 мільйонів доларів і економічну допомогу країнам Центральної Америки у висоті 300 міль. дол. Тепер справу про фінансову допомогу антисандіністам буде розглядати повний склад Сенату.

Як відомо, на початку червня Палата Репрезентантів схвалила 100-мільйонну допомогу антисандіністам. І резолюція, прийнята Палатою Репрезентантів, і резолюція, що дістала схвалення сенатської комісії, включає в себе дозвіл для Сі-Ай-Ей керувати антисандіністською боротьбою нікарагуанських партизанів.

В сенатській комісії за резолюцією було подано 15 голосів, проти — 14. І цей підсумок, на думку політичних спостерігачів, запевняє гарячі суперечки повного складу Сенату. Вважають, що противники допомоги антисандіністам можуть вдатися до обструкції, тобто без кінця виступати в даній справі і відтягувати

голосування. Для боротьби з такою тактикою прихильники допомоги антисандіністам повинні мати не менш як 60 голосів із 100 в Сенаті.

Голова Комісії закордонних зв'язків сенатор-республіканець Річард Лугар вважає, що нині важко розраховувати на підтримку 60 сенаторів у справі про допомогу антисандіністам.

Із 100-мільйонної суми допомоги 30 міль. дол. буде припадати на харчові продукти, медикаменти, одяг та інші види невійськової допомоги, а 70 міль. дол. на військову допомогу. Сенатор-демократ Джим Сассер який є одним з головних противників надання допомоги антисандіністам серед членів Комісії в справах фінансування, сказав у розмові з репортером газети „Нью Йорк Таймс“ Стивом Робертсом, що в цьому році Адміністрація Рональда Рєгена доб'ється того, що борці за свободу дістануть військову допомогу. „Але в наступному році“, сказав Дж. Сассер, — антикомуністична військова допомога не дістануть“.

У СВІТІ

КОРОЛЬ ЙОРДАНІЇ ГУССЕЙН і єгипетський президент Госні Мубарак відбули дводенні розмови в Каїрі і доклали обміркували пропозиції З'єднаних Стейтів Америки, що їх запропонував обидвом лідерам віцепрезидент Джордж Буш, який недавно відвідував три близькосхідні країни: Ізраїль, Йорданію і Єгипет. Між Єгиптом і Йорданією існували свого часу непорозуміння у зв'язку з тим, що король Гуссейн наказав закрити деякі бюра Палестинської Визвольної Організації в Аммані, столиці Йорданії. Крім того Йорданія „відворила“ єгипетського високого дипломата нібито за те, що він критикував політику короля Гуссейна. Окремі розмови відбулися між єгипетською й ізраїльською делегаціями у справі пологдження прикордонних спорів.

ПОЛІТИЧНІ РЕЧНИКИ в Мадриді висловили сумнів чи погрози, які були розіслані у формі листів до амбасад і консулатів держав Європейської економічної спільноти нібито басками-екстремістами і членами революційно-терористичної організації ЕТА, є автентичними, бо відомі лідери басків заявили, що ніхто ніде не приймав такого рішення про шістьма над європейцями, які вдержують дипломатичні зв'язки з Мадридом. Поліція думає, що якась терористична група використала, або підфальшувала фірмові листи ЕТА і спровокувала тривогу. Речники ЕТА заявили, що погрози є нелогічними і непотрібними під теперішню пору. „Ми боремося за наші права проти центрального уряду в Мадриді, а не проти цілого світу“, заявили баски.

ШІСТЬ КРАЇН ДОМАГАЮТЬСЯ
ПРИПИНЕННЯ АТОМОВИХ
ВИПРОБУВАНЬ

Ікстапа, Мехіко. — Лідери шістьох держав, які не мають атомової бомби і не зацікавлені в розвитку ядерної індустрії, звернулися у четвер, 7-го серпня ц.р., до урядів З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу негайно припинити атомові випробування всюди: під землею, під водою і в повітрі, розпочати розмови про врегулювання цієї справи та встановлення нагляду під зверхністю Організації Об'єднаних Націй, чи групи незацікавлених атомовою енергією держав.

Голови держав Мехіко, Індії, Греції, Танзанії, Швеції і Аргентини погодилися, у потребі, увійти до такої інспекційної комісії, а крім того заявили, що вони все одно спостерігатимуть за розвитком розмов в тій справі між ЗСА і СССР і звітуватимуть про свої спостереження, на міжнародних конференціях, зокрема на Генеральній сесії ОН кожного року.

„Ми є переконані, — говориться у спільному комюнікаті згаданої групи держав, — що немає більш важливої справи підсучасну пору, як стримання продукції і випробування атомової зброї, яка становить велику загрозу для всього людства, у війні і у міжвоєнному періоді“. Як приклад, поодинокі делегати наводили катастрофу на чорнобильській ядерній енергетичній станції і таку ж, з дещо меншими розмірами, катастрофу в ЗСА на Тримілевому Острові у Пенсильванії.

Вернувшись до уваги поїздки американських спеціалістів до Совєтського Союзу і плянвану другу зустріч на вершині між президентом Рональдом Рєгеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Михайлом Горбачовим, яку

попереджуватимуть численні інші розмови і зустрічі між високими речниками урядів ЗСА і СССР, шість названих держав вирішили максимально використати існуючу ситуацію відпирнення у відносинах між ними двома надпотугами і представити та відповідно розголосити свій план заборони випробування атомової зброї.

В комюнікаті закликається також президента Р. Рєгена і совєтського лідера М. Горбачова зацікавитися скликання ширшої міжнародної конференції для основишнього обговорення цього важливого питання. У заклику нагадується урядом ЗСА і СССР, що вони повинні більше старатися під час переговорів у Женеві остаточно підписати новий договір, який гарантував би більшу безпеку для світу. Прем'єр-міністр Греції Андреас Папандреу заявив, що припинення підземних випробувань атомової зброї є тепер на часі і Вашингтон повинен застанова глибоше над цією справою. Він хвалив уряд СССР, що цей прийнятний робив спроби і добровільно дотримувався мораторію майже рік часу. Шведи виїхали навіть на конференції з конкретною пропозицією створити постійну комісію нагляду і контролю ні станції. Такий проєкт мавби кршувати у початковій одиорній стадії 10 мільйонів доларів.

У політичних колах світу припускають, що ЗСА і СССР відкинуть на пропозицію шістьох держав в ській чи такий спосіб. Але враховуючи існуючу тепер атмосферу переговорів і зустрічей, треба сподіватися, що обидві відповіді будуть позитивними.

В АМЕРИЦІ

ВЛАСНИКИ КІЛЬКОХ крамниць в Брукліні, Н. Й., забрали зі своїх полиць порошковий напикот „Кул Ейд“ після того, як отримали анонімні телефони, що напикот затруєний ціанікалієм. Ньюйоркська поліція просліджує цю справу, а науковці перевіряють пакки продукту. Це уже другий продукт корпорації „Дженерал Фудс“ який є загрозливим затруєнням ціаніду.

ДЕЛЕГАЦІЯ ЧЛЕНІВ Палати Репрезентантів вимагає щоб Сенат віддав до суду справу засудженого судді Геррі Клерборна. Клерборн, який тепер відбуває дворічну кару в тюрмі, продовжує діставати свою платню. Конгресмени вважають, що Клерборн повинен мати ще один судовий розгляд.

АДМІНІСТРАЦІЯ президента Рональда Рєгена передбачає, що цьогорічний дефіцит зросте до 230,2 біл. дол. Цей дефіцит буде більший на 9 відсотків від минулорічного 212 біл. дол. дефіциту.

ВІДДІЛ ОХОРОНИ здоров'я стейту Орегон надіслав генеральному секретареві ЦК КПСС Михайлові Горбачову рахунок на оплату витрат, зв'язаних з вимірюваннями рівня радіоактивності на території стейту після катастрофи на Чорнобильській енергетичній станції. Висота рахунку 73,060 доларів.

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА „Правда“ підтримала сенатора Едварда Кеннеді, який виступив проти затвердження члена Верховного Суду З'єднаних Стейтів Америки Вільяма Рєнквіста головою суду. „Правда“ називає В. Рєнквіста „закореним расистом“ і пише, що рішення президента Рональда Рєгена номінувати Рєнквіста на пост голови Верховного Суду є „спробою позбавити американців залишків демократичних прав“. Газета заявляє, що затвердження Рєнквіста головою Верховного Суду викликало нібито різкі протести американців.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, посадинок Нью Йорку Едвард Кач заявив, що ті ньюйоркські церкви, які з розпортерстими обіймають приймали недавно Даниїла Ортегу, „вчинили погану службу свободі релігії“. Назвавши лідера сандіністської хунти диктатором, Е. Кач сказав, що він „зрадив свою власну революцію“. „Я взагалі не розумію, як можна не бачити всього того, що Ортега творить проти Церкви“, — зауважив Кач, нагадавши, що лише за останні три роки з Нікарагуа були вигнані 20 католицьких священників і один єпископ. „Сандіністський уряд намагається примусити Церкву замовкнути“, — сказав посадинок Нью Йорку. Єпископ Шан О'Моллі, який очолює католицький центр іспаномовних громадян у північно-східних стейтах, заявив на пресовій конференції: „Становище в Нікарагуа погіршується з кожним днем. Сандіністи вже примусили священників мовчати. Релігійні лідери бояться говорити правду про ситуацію в країні. Якщо вони відкривуть рот, їх можуть вигнати з країни.“

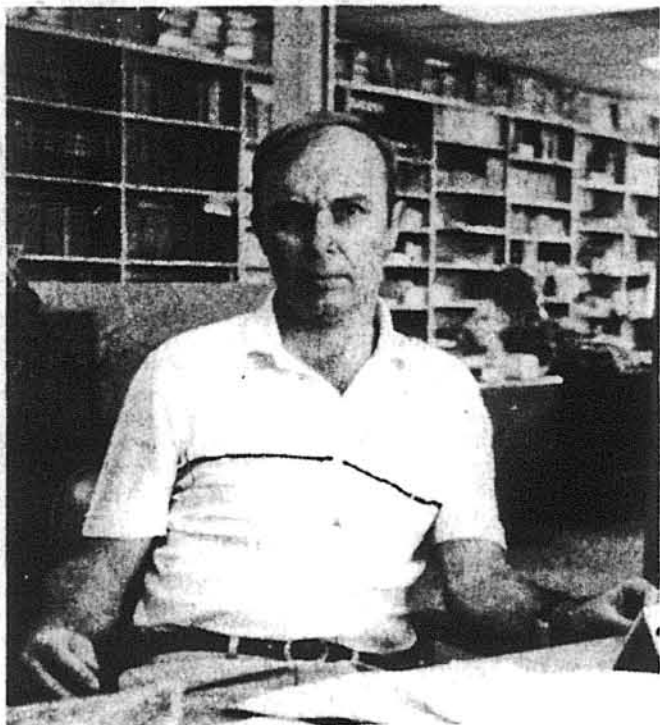
КІЛЬКА СОТ СТУДЕНТІВ провели у середу, 6-го серпня, біля амбасад З'єднаних Стейтів Америки в Мадриді демонстрацію, протестуючи проти американських військових баз. Як повідомляють пресові агентства, демонстрація пройшла мирно. Студенти обмежились викриками і погрозами на адресу „американських імперіалістів“.

„Як добре, що приходить зміна“

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). Коли до редакції „Свободи“ завітав молодий український активіст з Аргентини д-р Ярема Таурицький і ми мали нагоду з ним поготорити, у нас було почуття полегші та радості, що такі тут і там ми бачимо у нашому громадському житті здорові явища коли молодші перебірають провід і активно в цьому зацікавлені.

Таким саме наглядним доказом був д-р Я. Таурицький, адвокат і журналіст який тепер є головою Товариства „Провісита“, провадить адвокатську канцелярію в Буенос Айресі, а крім цього як журналіст став першим українським постійним кореспондентом аргентинського щоденника „Ля Пренса“ для справ українських і в загальному цілого дисидентського руху.

Розуміється нас відразу зацікавила ця журналістична праця д-ра Я. Таурицького, яка так потрібна для популяризації української справи в Південній Америці. Довідуюся, що „Ля Пренса“ є дуже популярним щоденником, який виходить накладом 100,000 чисел та стоїть на четвертому місці у почитності. Стаж постійного кореспондента дістав наш колега після того як довівши час писав до редакції листи в українських справах. Одного разу

Д-р Я. Таурицький в редакції „Свободи“.

члени редакції запросили його, щоб познайомитися, на вечерю, бо він мав нагоду пізнати головного редактора. Цей саме запропонував йому пост постійного кореспондента і це є перший випадок, що українців в Аргентині міг впливати на аргентинську пресу своїми дописами. Вони появлялись поруч редакційних статей в тому щоденнику.

Для Я. Таурицького журналістика, після його професійного зацікавлення, друге звання, бо він поруч правничого закінчив також журналістичний факультет в університеті в Ля Плята. Він вилас тепер тижневик „Українське Слово“ з редакції Товариства „Провісита“, який разом з тижневиком

(Закінчення на стор. 4)

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА

FOUNDED 1983

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Tel. (201) 451-2200.

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. UNIA members 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Tel. (201) 434-0237. (201) 434-0807. (201) 434-3036.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право втручання в матеріали, надіслані на адресу редакції. Незадоволені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразив застеріг, допущивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00. Для членів УНІА \$15.00 річно. За зміну адреси — \$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політична атмосфера

Віцепрезидент Джордж Буш, який їздив на Близький Схід у посередницькій мировій місії, висловився в Каїро дуже позитивно про шанси замирення у тому обширі. Він нараджувався в Єрусалимі з ізраїльським прем'єром Шімоном Перезом, в Аммані — з іорданським королем Гуссейном, в Каїро — з єгипетським президентом Госні Мубараком. Свій оптимізм аргументував так, що тепер, мовляв, він застав на Близькому Сході зміну політичну атмосферу. З ким він тільки розмовляв, — кожний висловлював тугу за миром, кожний висловлював готовність миритися. Буш не є фантастом, а досвідченим державним мужем — реалістом. Тому він сам підкреслює, що трудно сподіватися того замирення за місяць-два чи рік-два, але напевно це станеться в найближчій декаді, при чому включив у те замирення також Ліван, тепер зовсім занархівований і порушований однаково зовнішніми сусідами, як і громадянською війною.

Цікаво, що в такому самому дусі була на ту саму тему остання недільна синдикована стаття колишньої амбасадорки ЗСА в ОН Джін Кирпатрик. Вона — знаменитий знавець міжнародних відносин, зокрема на Близькому Сході, звернула увагу, що коли марокканський король Гассан II, голова Організації Африканських Країн, заважився запросити до себе на раду ізраїльського прем'єра Переза, то мусів орієнтуватися на те, що більшість африканських країн (де не всі є арабськими) бажать собі замирення, і коли Сирія з її радикальним екстремістом Ассадом у кермі зривала дипломатичні зв'язки з Марокко (також Лівія і Алжир!) на знак протесту проти наради Гассана з Перезом, — то ані Савдійська Аравія, ні Тунісія й Емірати не заявили проти тієї конференції в Марокко. Крім єдиного Єгипту, ні одна арабська держава не визнала ще існування Ізраїлю як самостійної держави, і вони виминають навіть назву "Ізраїль", заступаючи її глузливим окресленням "сіонізм". Але такий стан не може тривати вічно, і зрозуміння цієї правди вже просякає до поміркованих арабських країн, зорієнтованих на Захід, а не на Москву.

Подібний процес стосується і міжнародного тероризму. Хоч лівійський диктатор Муаммар Каддафі міцно тримає у своїх руках вірну йому армію і хоч він їй твердить газети — у пімсту за американський налет на Тріполі начебто купив за три мільйони доларів трьох схоплених в Лівані західних закладників та убив їх (двох американців і одного англійця), проте одверто цим не чваниться, та й сирійський диктатор Ассад застерігається, що він не протегував ніколи тероризму, хоч згідно із західними засобами масової інформації він це робив і робить.

Політична атмосфера — це поняття абстрактне. Але в політиці воно має реальне значення. Коли настає на місце вчорашньої напруженої атмосфери атмосфера відпруження і бажання злагоди, то та згода приходить вже без труда, бо немає найважливішої психологічної перешкоди, якою є нехті до порозуміння, настрий ворожості і взаємне недовір'я. У політиці треба також бути терпеливим. У політиці величезну роль грає час, який доводить до зміни кон'юнктури, до зміни осіб, від яких залежать діла, і до зміни політичної атмосфери. Саме про це говорив віцепрезидент Джордж Буш і про це писала Джін Кирпатрик, обоє високоосвічені державні люди-дипломати. І треба їм вірити.

ПЕРШИМ ЧУЖИНЦЕМ, якому було дозволено приземлитися свій власний літак в Сибірі, — авіа 88-річний мільйонер Арманд Гаммер. У понеділок, 4-го серпня, в Новосибирську, де відкрилася привезена А. Гаммером в СССР виставка картин "П'ять віків шедеврів", приземлився літак типу Боїнг-727, на посадку якого, крім його власника, була група західних і союзових репортерів, відповідальний співпрацівник міністерства культури СССР, американський лікар Роберт Гейл і офіційний біограф Гаммера. Коли літак приземлився в Новосибирську, Гаммера, його жінку і їх гостей відвезли в місцеву галерею, де відкрито виставку привезених американцем картин.

АГЕНЦІЯ НАСА ВИБРАЛА інженера Дж. Р. Томпсона з Принстону, Н. Дж., на пост головного директора до Маршалл Центру в Густоні. Томсон буде головою проектування нових частин для міжпростірних кораблів. Дотепер Томсон очолював принстонську лабораторію протоплазми. Перед тією працею Томсон працював 23 роки в НАСА, віддав проектом "Скайлеб" і працював над проектами моторів до кораблів.

Чи є або чи пакіснує і діє окрема доктрина, яку слід було б назвати "Доктриною президента Рональда Регена"? Такого типу питання, висловлюють уже не від сьогодні різні політичні спостерігачі і коментатори.

І це питання фактично ставало особливо тепер факт і приділом найбільшій доці допомогти у сумі 100 мільйонів антикомуністичним повстанцям, або, як їх називає президент Реген — "борцями за волю в Нікарагуа".

На питання, як слід добачуватися та аналізувати прояви цієї вищезгаданої "доктрини Регена", міжнародні речники намагаються відповісти, що її треба розглядати в двох аспектах: що із приходом Р. Регена на пост президента ЗСА він зумів "схопити і припинити" зміщення "просування комуністичних імперських зазіхань, і що за період його владування Кремль не може почитатися будь-якими помітнішими політичними досягненнями. А далі кажеться, що Регена треба вважати за першого поміж останніми президентами ЗСА, який докорінно збавив комуністичне лицемірство і розпочав вести діалог такою самоназвоною формою мови, яку зразу ж зрозуміли у Москві, що, мовляв, тут є границя моїх державницьких принципів, від яких ніколи не відступлю...

Такі вигадливі способи задавати терпіння своєму близькому поставали в головах і звородилих мозках садистів, які знаходили на солюду не то приглядати, але власноручно задавати своїм безневинним і безбронним жертвам фізичні й психічні тортури. І ці тортури, вигадані виродками людства, знаходили апробату людей, які стояли в провіді німецького народу й держави. Бо що інше строгий, суворий, безоглядний режим у таборах примусової праці, яка проходила в кацетах під глумливим гаслом "Арбайт махт фрай" ("Праця освободжує людину"), що інше невідомі побутові життя в таборах ізоляції — голодування, непосильна праця, відсутність санітарно-гігієнічних умов, брак лікарської опіки, суворі покари чи навіть кара смерті, а що інше зайве безглузде знущання, як спалювання дітей живцем на рожах, у крематоріях чи на кострах, "полювання" на людей мов на диких звірів при допомозі лютих собак, які роздирали жертву на шматки, а "мисливці" дострілювали недогрижені жертви, обливані обнажених в'язнів на тріскачому морозі водою, поки не перемілилися в льодові брили, будування "веж", змушувачи людей нести в долинах жарни вугілля, стріляючи шліх груп людей з рушниць, жвавіше до вбивання тварин у бійнях, добивання знесилених людей задушенням колінами.

Михайло Кучер

Московські газети про військовий стан у Польщі

II.

"Літературна газета" постійно нагадує, що запровадженням воєнного стану тишилися старші вояки — поляки. Це неправда, бо власне вони пам'ятають — союзову пісню часу наступу червоної кінноти Будьонного з гаслом "Дайшов Варшаву!"

Справжню дату проголошення воєнного стану знав тільки союзовський генерал Куліков у Варшаві та Ярусельським.

"Літературна газета" жвавила у заголовках своїх звітів з Польщі виразів з "культу" себто з релігійної термінології, що не властиве і чуже союзовській пресі. Писали, наприклад: "Вони хотіли розпізнати Польщу". Яка іронія! Адже поляки релігійні, а тут справді безбожна Москва не дозволяла їм розпізнати свою батьківщину.

"ЛГ" переконує своїх читачів, що поляки ненавидять "Солидарність". Вони, мовляв, добре знають твори Леніна і задувають його слова та висловлюють подяку за воєнний стан. Поляки переконані у "соняшній" будучині соціалістичної Польщі. Союзовські кореспонденти не друкують прізвищ тих поляків, які даювали за проголошення воєнного стану. Причини? — ті, хто даювали, бояться, що їх повісять. Хто повісять? Ті, хто не люблять воєнного стану, а їх є багато.

У кореспонденції "Терор під охороною Церкви" "ЛГ" пише, що головною темою проповідей польських священників був заклик до страйки. А запровадження воєнного стану стримало демонтаж соціалізму.

"Правда" писала, що відносини між селом та містом найтяжче питання в Польщі. В соціалістичній Польщі існує приватна власність на землю: селян, які мають землю, є три мільйони. Не дивно, що "Солидарність"

Ярослав Курдидик

ДОКТРИНА ПРЕЗИДЕНТА РЕГЕНА

Не менш наивно доктрина президента Регена проявляється і в тому, що він вирішив поставити СССР перед конканим фактом, що у двох обширах, де Москва намагається закріпити і розбудувати свої експансивні мостові приціли, Президент висуває протидію силі повстанського антикомуністичного спротиву, яких не всіля подолати сандіністичний уряд в Нікарагуа, ані понад 100,000 армія комуністичних окупційних військ в Афганістані. В обох випадках ця боротьба є в опозиції проти поширювання у їхніх країнах марксистських впливів, абуточності, проти закріплення сучасного прокомуністично-москвського впливу у цих обидвох країнах.

Щоправда, у цих обидвох рухах спротиву ЗСА не беруть участі безпосередньо, але ж з другого боку Америка підтримує майже повністю співпрацю з ними. А далі заважають політичні аналітики, що коли прийшло б до будь-якого вияву замирення в Афганістані чи Нікарагуа, воно у великій мірі залежало від того, наскільки Америка погодиться включитися у цей процес злагоди, а ще важливіше — чи погодяться ЗСА запевнити там гривку гарантію такої злагоди?

Знаючи і соетологи Заходу твердять майже однозгідно, що в час, коли Советський Союз намагається просувати "політику примирення" збройною силою, а в дальшому — "плануванням інкорпорації" нових територій, ЗСА твердять, що до повного замирення може прийти тільки тоді, коли в обидвох державах, тобто в Афганістані й в Нікарагуа, владяться втягнути у мирову дискусію представників групи резистансу, що за довгі роки боротьби зумів виокремити з самостійницької вимоги, мати свою власну і ні від кого незалежну державу — із абсолютним відмежуванням від комунізму у його впливі.

Достовірні політичні джерела подають, що у домовленнях, які ведуться тепер за посередництвом ОН між Пакистаном та Афганістаном, вже дійшло до точного узгодження, яким чином допомогти і запевнити поворот чотирьом мільйонам афганських втікачів. Очевидно, що тут береться до уваги "повну неутралізацію Афганістану", як теж:

Володимир Барагура

„ЯК СТРАШНО — ЛЮДСЬКЕ СЕРЦЕ ДО КРАЮ ОБІДНІЛО“...

Peter Mirczuk „In The German Mills of Death 1941-1945.“ Published by Vantage Press, Inc., New York 1976 (first edition) and by the Survivors of the Holocaust (second edition) 1985. Сторінок 225 вісімки. Ціна 12 дол.

Проте в ім'я справедливості автор стверджує, що в рідких випадках поміж сторожками СС були не тільки садисти, але й люди привітні, або такі, що хоч собою виконували свої службові завдання за наказами згори, чи то з почуття обов'язку, чи зі зле зрозумілого патріотизму, чи з бажанням приподобитися зверхкам тощо, не надто прикидали до в'язнів і "дирили кризь пальці".

П. Мірчук ствердить, що намагаючись таборова адміністрація, яка до успішного ведення своєї праці послуговувалася теж донощиками з-поміж слабодухів в'язнів, було тортурами, пригнобленням, голодом, карою смерті зіпхнути людей до рівня тварин, зламати їхні фізичні й духовні сили, щоб без опору йшли на загибель.

Голод був одним із найбільш небезпечних засобів таборова адміністрації вбивати в в'язнів почуття людської гідності. Траплялися випадки канібальства, викрадення спів'язням шматків поживи, божевілля, коли виголоджені в'язні бай-

дотримувалися „неінтервенції у внутрішні справи“. При чому залишається найновішим рішенням, — чи совети погодяться вивести з Афганістану свої окупційні війська?

Оптимісти замирення в цьому обширі твердять, що саме тепер СССР зробив уже першу несподіванку — проголошення, що він відкличе одну повну змотовану панцерну дивізію в силі 6,000 - 8,000 вояків, але вивосить вимогу, щоб теж і з боку повстанців припинилися резистанційні рух, який ЗСА, зокрема в останніх двох роках, почали підсилювати проти-панцерною і протилетунською модерною зброєю у формі менших типів ракетних базук. Є вже відомості перших советських втрат у танках і панцерних транспортах, а навіть у бойових гелікоптерах і постачальних літаках.

Не менше труднощі заповідати і для Нікарагуа, в якій „контрас“ хочуть збільшити число своїх вояків із 15,000 до 20,000.

А коли, як це повідомляється, крім доставки модерної зброї, їх почнуть вишколювати відомі інструктори „Зелених беретів“, то це напевно збільшить престиж ЗСА в Південній Америці в очах антикомуністичних сил у ліквідації советської загрози.

В'язнів, коли два до омани подібні земляки помінялися й один із них пішов на смерть, щоб його друг-двійник, командир частини УПА на Волині міг вийти на волю й віддати свої здібності й послуги на визвольну боротьбу проти німецьких та большевицьких окупантів і проти польських бойовиків.

Велику відпорну силу давало українським в'язням почуття національної єдності, намагаючись жити групою в одному баракі й працювати в одному з'єднанні („командо“), деякі особисті знайомства і зв'язки з раніших часів із людьми німецького походження, жителів українських земель. Завдяки тому українській групі легше було протиставитися двофронтним атакам — з боку СС і німецько-нацистської адміністрації та з боку польсько-фольксдойчського елементу, з яким якого рекрутувалися всякі „капо“, „блякові“, „переловики“. З їхніх рук згинувли два брати Степана Бандери. Один із них — д-р Олександр Бандера був одружений із сестринкою міністра закордонних справ фашистської Італії графа Чіано. З цього приводу Чіано звернувся до Гітлера з вимогою поведсти слідство, яке закінчилося смертю від побиттів „капо“ Краля і Поткульського, які були причастні в смерті О. Бандери. Але за офіційну причину смерті Бандери подано шлунковий розлад...

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про опону і зустріч світів

Коли ви належите до тієї великої групи жінок, яка провадить постійно в самоті авто, напевно зрозумієте та будете співчувати з нами.

Тріснена опона та ще у найгіршому популду новому русі біля летища Ля Гвардія — це справді неприємна пригода особливо тоді, коли знаєте, що багато в цій порі джентльменів-лицарів на автостраді не має, щоб вам хотіли допомогти її змінити. Але тим разом стара українська мудрість, яка мене навчила одна із бабунь, що „не робити нікому добре, що не буде тобі зле“, себе не оправдала. Ще довго перед загадним неприємним випадком, розпитувала мене друга самітня жінка в авті, куди їхати на летище, і я порадила їй їхати за мною та пильно вважати, щоб вона у русі не „згубилася“.

Ця жінка відразу затрималася, заважачи мій випадок, і не зважаючи на постіж, рішила із воячності допомогти мені змінити опону.

Однак наші спільні сили не могли нічого вдіяти — пакосна опона не давалася відкрутити, і ми стояли на краю автостради, даре-мось вимахуючи руками до проїжджих. Ніхто не хотів зупинитися, навіть поліцейські проїхав, не зважаючи на прохання „немічних“ жінок. Аж екіпі — о диво — такі хтось пристанув, і до нас підійшов молодий олівової барви чоловік та, усміхаючись, заявив, що він допоможе. Вже після кількох слів він поспішав мене, чи я не з Чехо-Словаччини, а довідавшись, що українка, пояснив, що він сам ливанець з Бейрута. Моя випадкова знайома, яка так гарно хотіла мені віддячитися за прислугу — вказівку дороги

Око

З ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Можливості мозку людини

Умовно висловлюючись, сучасна людина у відношенні об'єму мозку три з половиною рази „розумніша“ від шимпанзе і тільки два з половиною рази розумніша від свого предка, що жив три мільйони років тому. Так нам каже наука про еволюцію.

Вже сам факт обмеження об'єму мозку впливає на „розмір“ нашого знання. Число невтрених мозку людини оцінюється приблизно в тисячу бильйонів. Здатність мозку приймати і засвоювати знання або інформацію визначається виразом „біт“. Це кількість інформації, яка може бути передана словом, „так“ або „ні“. Тобто людина на інформацію погоджується, вона її потребує, але інформацію відкидає як не потрібну.

Сумарна здібність наших органів чуття приймати відомості зі зовнішнього світу складає тріста „біт“ на секунду. Якщо б людина жила сто років, тобто 3.15 бильйонів секунд, тоді мала б інформацію в кількості тисячі бильйонів „біт“, іншаке кажучи, були б використані всі невтрени нашого мозку. З того можна зробити висновок, що природа дала нам теоретичну можливість жити 100-115 років. Важливим є те, що мозок людини має обмеження. Із величезної кількості інформації, яку він отримує з оточення, мозок засвоює тільки невелику кількість. Досі невідомо, чому мозок людини затримує одну якусь інформацію, але адгок відкидає іншу. „не пи-

(Закінчення на стор. 4-й)

покладала великі надії на село. Процес спонтанного занепаду соціалізму в Польщі може припинити тільки ліквідація приватної власності на землю. Тоді настане спокій назавжди. Стільки написала „Правда“.

Всі соціалістичні країни охопив повний крах окупційної ідеології. Віра зникла, залишився ритуал. Це відноситься і до СССР. Відомості про це масмо і в советській літературі. Письменники почали писати про „голод міту“. Релігію заборонено, життя знищили віру в соціалізм. Капіталізм неможливий. Тоді що? Польська „Солидарність“ — це нова віра в новий „міт“.

Кремль розглядає Польщу як Афганістан, хоч є і різниця. Кремль уживає Польщу як країну, де виробовуються засоби боротьби з потенціальним рухом спротиву в самому Советському Союзі — безжалісної репресії, знищення дисидентського руху, арешти потенційної опозиції, переслідування релігії, неможливість виїзду за кордон, страх перед інтелігенцією. Вона може почати сумніватися, чи справді потрібен соціалізм. Чи справді потрібна контрола партії над мисленням і культурою. Війну з польським народом Москва веде польськими руками. У Кракові та околицях готувалися до впровадження воєнного стану. Арештовано тих, хто мав у суспільстві авторитет. Як хто не відчиняв дверей, — штурмові відділи ламали їх. Крім діячів „Солидарності“ арештували працівників університетів, студентів, священників, вчених. Серед арештованих були діти. В самому Кракові заарештовано чотириста осіб. Обвинувачення — розповсюдження фальшивих інформацій може викликати паніку.

Польське суспільство не сподівалося запровадження воєнного стану. На проголошення перше зареагувало робітництво, металургійний комбінат ім. Леніна, Нова Гута. Почато так званий окупційний страйк. До робітників долучилися давні студентів вищих шкіл Кракова. Академічна молодь залишилася з робітниками до кінця страйки, хоч їм пропонувало втечу.

До штурмових відділів поліції приєднано військово-стратегічні об'єкти оточено танками і панцерними автоматами. На території страйки перебувають священники. Вночі з 15-го на 16-те грудня військо почало атакувати. Було чути сирени, тому пронизувало гостре світло. Танки розбивають брами. Атакують штурмові відділи (ЗОМО). Вояки дико вимуть, виглядають як після заживання

наркотиків. Робітники атакують поліційні собаки, спроваджені із Східної Німеччини. Робітників б'ють палицями. Страйкарі починають голосно молитися, співають релігійні і патріотичні пісні „Ти, Господи, який помагав борцям за найсвятішу справу“. Страйк продовжувався десять днів.

Брутально бито студентів університетів, розділено до білизни, загнано в поліційні авта та вивезено. Страйк розповсюдився на всі важливі підприємства Кракова. Університет проголосив страйк.

У Кракові крім страйкарів відбулися чотири маніфестації біля пам'ятника Леніна. В Новій Гуті робітників і решту демонстрантів обливано водою з водних гармат. А мороз був кілька ступнів. Бито палицями, вжито слезоточивий газ. Військо замкнуло Ринок у Кракові. Відбулася маніфестація біля пам'ятника Міцкевичеві. Били спеціально молодь. Населення Кракова зривало з мурів оголошення влади, але перекреслювало напис: „Польща бореться“.

Влада арештовувала жінок, забирала від них дітей. В одному Бидгощі замкнуло до в'язниці сто жінок. Поліція залишала без догляду немовлят арештованих матерів.

Є системи, які обіцяють людству безтурботну будучність, але в яких на практиці можуть проявлятися тільки підлата і пристошованість. Репортажі „Літературної газети“ і „Правди“ — це вияв вищезгаданих властивостей. Таке саме огуплювання масмо і в союзовському літературно-роззнавстві, що його розповсюджує Інститут світової літератури. З логікою і правдою в тому інституті ніхто не рахується. Візьмімо історію з Андре Жідом, який відійшов від капіталізму, бо „цей великий художник не мав чим дихати в тодішніх умовах Франції“. Власне Андре Жід побачив протилежне — неможливість письменницьки дихати в СССР. 1936 року він приїхав у Москву і своє розчарування описав в есе „Повернення з СССР“. У Москві його негайно охрещено „капіталістичною ляхкою“ з характерним буржуазним націоналізмом.

Ще гірше вийшло з письменником Говардом Фастом. 1953 року його нагороджено Премією Миру, а в 1957, коли він вийшов з комуністичної партії і написав розгортаючу комунізм книгу „Голій бог“, в якій засудив політику

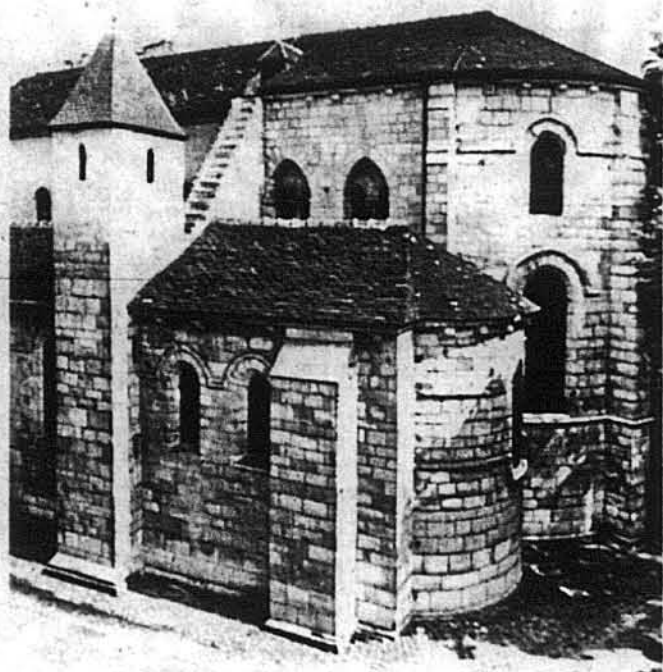
(Закінчення на стор. 4)

Сума подія спонукала мене до третій з черги відвідин Парижу: смерть і похорон сарсельського пустельника Володимира Кубійовича. Полагаючи, що це буде останній візит до цього міста, я побачив перший том енциклопедії англослов'янської, професор склав останній звіт зі свого життя („Мені 80“) і тихо відійшов з цього світу і свого суворого, майже монастирського Сарселя. Щось так, як Франковий Іван Шенський, „і ступив, і тихо щез...“

Похоронили в п'ятницю „Пана Отамана“ й упорядкували в суботу тяжкі, невеликі думки, які вивалилися в душу в час оглядин усіх закутків сарсельської обителі, включно з предметами, які служили сарсельському Панові тридцять з лишком років для готування енциклопедії, ми вибралися в неділю на службу Богу, а після неї на пообідній прохід по Парижі.

Невелика церковна зала цієї колишньої шпитальної каплиці заповнена парафіанами й туристами. Править Владико Михайло, єсхар нашой Церкви у Франції; лагідно співає парафіяльний хор. Церква, мабуть, у різні часи різно прикрашена, а головний тон її надає невеликий, але дуже оригінальний іконостас відомого: хоч доволі молодого, маляра Омеяна Мазурика. Хоч ми познайомилися з його творчістю з недавніх оглядин його виставки в Нью-Йорку, іконостас і для нас був великою новістю. Як сприйняв його паризька громада, мені невідомо. А шкода, бо можна було б порівняти два помітні церковні твори — Парижі і в американському Кергонсоні, й винести деякі спільні спостереження. А ще й до того, після відправи насіла сума вістка про несподівану смерть автора кергонсонського іконостасу Якова Гніздовського.

Пообідній прохід по Парижі

Церква св. Юліана Убогого з XI століття в Парижі

Після закінчення служби — зустріч з місцевими громадянами у сусідній каварні розмова з Мазуриком і прохід. Небагато часу для нього оглядин міста, ще й до того погода несприятлива, тож ми обрали не Ейфельову вежу і не королівські замки, галерії й музеї, але куди суворий туру: славетної Сорбоні, цього вікового інтелектуального центру Парижу, Франції і донедавна — світу.

Площа Сорбоні при бульварі Мішель і вулиці Расін й мандрівка по ній і довкруги неї — це справжня практика, наочна школа інтелектуальної історії Франції і її славетної стародавньої столиці. Почалася вона чи не в половині останнього перед Христом століття, коли зай

няли її парісії, невелике племя галійців, які прибули сюди з теперішньої Бельгії. Центр цієї сорбонської дільниці — це Паризький університет, який за назвою паласти й її просторого блоку, називали й досі називають Сорбонною. В головному її будинку зберігає у цю пору в основному тільки філософський факультет, а вже в іншому сусідньому будинку приміщення факультету правничого. Сорбонський комплекс обіймає також сусідній міжнародний студентський центр, Латинський квартал, в якому приміщені окремі будинки різних народів. Чи треба сумніватися в тому, що Париж, загубивши в недавній минульщині столицю рангу в ділянці політики й економіки, так зберігає втім місце в ділянці культури, зокрема ж мистецтва?

Недалеко від дільниці Сорбоні стоїть величавий Пантеон. На ньому варті подиву скромний напис: „Великим мужам — вчаша батьківщина“. В Пантеоні поховані справді великі, а не впливові в свій час люди. Не ховають у ньому королів і тільки рідко вождів. Лишень у ньому немає ще жінок. Якщо це так, то можна б закласти, що не за горами той час, коли жінки стануть пікетувати Пантеон й тих, які вирішують привілеї бути в ньому похованими. Адаже від часів славетної Марії Кюрі, (що й говорить про Жанну Д'Арк) мала Франція гідних кандидатів жінок на посмертну резиденцію у Пантеоні. І ще думаю про домогосподарство: чи не знайшлися б причини, при державному статусі України, щоб у Пантеоні спочивали такі парижани, як шойно ушлюбив Володимир Кубійович?

Та залишимо „фантастичні думки, фантастичні мрії“ й вернімося до ближчого й дальшого оточення Сорбоні. Довкруги незлічені скарби архітектури й історії, а

вже найбільше історії церковної. Ось запрошує вулиця Отців святого Северіана, а на ній — чудовий монастир з безліччю арк, коридорів і кружганків, химерно прикрашений. Ось самітня вежа св. Якова при вулиці Ріволи, призначення якої так важко відгадати.

А вже найбільше полонить порівняно невелика церква святого Юліана Убогого, положена недалеко славетної катедрі Нотр-Дам, при вулиці цієї самої назви. Її уважають найстарішою церквою Парижу, початки якої йдуть до XI століття.

Розбудовано її в XII столітті, а згодом у XVII відновлено фасади. Занедбану до краю церкву передано до вжитку мельхітам, цьому невеличкому відламковій східній католицькій церкві, який нараховує в цю пору 340,000, а в тому числі 190,000 в Сирії, Лівані, Єгипті, Палестині, Іраку та біля 150,000 ємігрантів в Америці. Як відомо, мельхіти мають свого патріарха, підчиненого Римові. Його ім'я патріарх Антіохій і цілого сходу (Орієнту), Олександрій і Єрусалиму. В церкві чимало старих ікон і різьб, між якими є різьба короля Шарлемана з ХVII і Розп'яття з ХVI ст. й до того російська казанська ікона. Напроти церкви знаходиться дивний музей знарядь для тортур, а при самому вході велика залізниця клітка для пав, чи папуг. Це приміщення для колючих пукотників...

Як згадував, дільниця Сорбоні обіймає також вулицю Расін. Відомо нам ця вулиця сумною славою. На ній вбивник Шварцбург замордував Головного Отамана Симона Петлюру сьомома кулями продірявивши його тіло. Сім куль, по одній, за кожну літеру „Україну“. Похороні Отамана, як відомо, відбулися з церкви св. Володимира, (колишній шпиталь), при бульварі Сен Жермен, на мурах якої приміщені на траурна таблиця, бо там скінчився Отаман. Ще мимохід мандруючи крутою вулицею Сен Жака, ми довідалися про несподівану смерть Гніздовського, який у зносинах з чужими вживав ім'я Жак. Це один прикрий споминок, зв'язаний з паризькими вулицями, віковими свідками тріумфів і трагедій.

Закінчуючи цю коротку неділю мандрівку по Парижі ми наткнулися на вулицю чи радше площу Панлейв, на якій стоїть пам'ятник славному Монтаневі. На пам'ятнику писемника, під його вирізбленим погруддям, поміщено його чудову ікону Парижа. Ось вона в перекладі: „Париж здобув серце мого дитинства. Я є французом тільки задля цього великого міста мого дитинства і незмінного в своїй різноманітності. Париж є славою Франції і однією з найкращих оздоб світу“.

Монтане народився 24 червня 1533 року. Чотиринадцять років провів у Парижі, а потім підписався під його декларациєю.

Ярослав Падох

У героїчному змагу за свою державність

Український народ злочин безчисленні жертви за свою незалежність у боротьбі з московськими й гітлерівськими наїзниками... Вся Україна вкрита могилами юних борців за свою батьківщину та її волю віддали найдорожчий скарб свого життя. В розгарі Другої світової війни та шаленому опантуванню всього, чим дорожив український народ, вільності не знаємо, де ті дороги могили. В жорстокій советській дійсності українське населення не має змоги вшанувати поляглих борців. Воно тайком закопуює квіттями ушілі могили та нішком розкашує своїм дітям і внукам, хто і чому спочив у них. Світлима пам'яттю про цих неустрашених героїв передається з покоління в покоління і невелика затерта й безприкладний терор, психушки, депортації в сибірські тайги розстріли...

Збережені списки поляглих
З деяких теренів українських земель збереглися хоч списки поляглих. До таких теренів належить Тернопільщина, де завдяки Проводу ОУН цієї округи в 1948 році найшлися люди доброї волі, які збрали сотки біографій воїнів УПА та їх симпатиків, що впади на полі слави, або загинули серед нелюдських тортур в енкавєрських підвалах.

Із зібраних списків підпільна редакція приготувала книжку п. н. „Тернопільщина — список упавших героїв української революції...“, що містить біографії понад 730 воїнів УПА і підпільників, які від 12 березня 1944 року до 31 грудня 1948, під час поворотної московсько-більшовицької окупації України, загинули у боротьбі за свою державність. Між біографіями є понад 50 життєписів старшин УПА і визначніших діячів підпілля, згадані понад 30 курінних і сотенних УПА, а теж двічі-герої: санітарок, зв'язових і прихильників УПА.

На зміст книжки зложили: вступна стаття, що наголошує значення героїзму в боротьбі народу за волю, збірник біографій поляглих за районами та хронологічно за датою смерті, поазбучний показник поляглих, додаткові біографії зі знімками, організаційна схема і адміністративні карти. Райони подані в такому порядку: Велико-Борківський, Микитинський, Козлівський, Збонський, Залозківський і Велико-Лібішівський. Збірник підкреслює, що підпілля було поширене на цілому терені і мало інформаторів у всіх селах, що апарат справно діяв.

11-й том „Літопису УПА“
Редакція „Літопису УПА“ в Торонто, Канада, одержала рукопис згадані книжки з Архіву ЛГВР та перекладу її в цілому в 11-му томі „Літопису УПА“ 1985 року 248 сторінок. Перед вступом помістила до-

шу історичну статтю українського народу та англійською мовою, яка навітлює розвиток подій в Тернопільській округі в 1944-48 роках. Без цієї історичної інформації стаття деякі відомості для читача були б незрозумілі.

Автор статті Є. Штендера вивисно, як постало це незвичайне підпільне видання. При охоронному проводі ОУН Тернопільської округи створено, мабуть, в 1948 році осередок для збирання життєписів поляглих. Були найближчі трудощі в праці, але з початком 1949 року закінчено збірку понад 730 біографій, а воєни того ж року вже зраджено книжку. В біографіях звернено увагу на останній бій воїнів і симпатиків УПА з московським окупантом, місце їхньої смерті та поховання.

Терен Тернопільщини не має більших лісових масивів і тому не був придатний для повстанських дій з участю великих частин, які оперували там за німецької окупації та в початках приходу більшовиків у 1944 році.

При цій нагоді автор згадає про курені УПА „Остапа“ і „Бондаренка“, що рейдували через Збонщину, Крем'ячечину і зводили там завзяті бої з військами МВД. Згодом командування розлучувало курені на чоти та рої і широко покривалося підземними кривками.

Від березня до липня 1944 року був час т. зв. „стабілізації“ советського фронту, і тоді підпільна організація та УПА мали поважні втрати в людях. Шойно коли фронт пересунувся за Вислу, знову наладнано підпільну діяльність, а відділи УПА повернулися з лісів. Від осені 1944 року війська НКВД проводили ряд більших і менших блокад всіх сіл, де діяло УПА. Тому український ризистанс в роках 1947-48 перейшов у підпілля. До кінця 1949 року демобілізовано УПА. Демобілізація УПА Тернопільської округи відбулася, мабуть, вже при кінці 1947, після смерті славетного командира округи майора Володимира Якубовського, що загинув 17 червня того ж року. Дальшу боротьбу з окупантом продовжувало збройне підпілля, що складалося з демобілізованих воїнів УПА, членів і безпартійних патріотів під проводом УГВР.

Збірник життєписів є багатим джерелом інформації про визвольні змагання Тернопільщини та свідомість і справності підпільних організацій, які в такому розмірі коротко часі зуміли зібрати стільки імен і псевдонімів поляглих. Ця унікальна книга підкреслює глибоку любов української молоді до своєї батьківщини, за яку вона готова була кожної хвилини жертвувати все найдорожче, навіть і своє життя. В повстанській лаві нарівні з хлопцями йшли теж наші дівчата, які в критичному часі визначалися рідкою відвагою та героїзмом, а серед жорстоких тортур вони не заломлювалися духовно, не зраджували своїх друзів.

В обличчі смерті

В короткому огляді книги поляглих неможливо по-іменно згадати всіх визначних старшин і воїнів УПА, тому обмежимося тільки до кількох найбільш характерних постатей та їхніх героїчних подвигів, які вкрили аврелем слави нашу легендарну повстанську армію.

До речі було вирізнити двох командирів УПА Тернопільської воєнної округи „Лисоня“, які рейдували разом на пограниччі Львівської та Тернопільської областей при кінці 1944 року, а це Омелян Польового і Володимира Якубовського.

Поручник Омелян Польовий „Остап“ командир округи „Лисоня“, командував куренем, при якому діяла підстаршинська школа. В часі великої блокади теренів УПА 1945-46 понав в руки МВД і вже 38 років перебував в концетраційних таборах ССРР. Привезений згодом до рідного села, відмовився дати показання заяву і далі карасться на Сибірі.

Майор Володимир Яко-

боаський „Бондаренко“, шеф штабу воєнної округи „Лисоня“ і командир куреня УПА, п'ять років поділявся у численних боях з окупантами. Був відважним і життєрадісним. У критичних хвилинах не трагивав духу, з усмішкою загірав інших до бою. В 1947 році з кількома друзями вийшов з кривки, щоб прийняти бій з ротою МВД. Коли всі друзі згинули, він пробився з оточення і в часі виступу недалеко поближкого села натрапив на більшовицьку розстрілю. Вистрілявши всі набой, останнім покіньчив зі собою.

Незвичайною відвагою вирізнявся повстанець Яворенко, який вискочив з кривки, щоб допомогти оточеному МВД командирові. Пробився крізь вороже кільце, вбивши 24-ох сталінських слуг і вкінці прощитий кулями поляг.

Таким був теж недужий повстанець Максим, що кулеметним вогнем забезпечив успішний відступ оточеного великими з'єднаннями ємведистів друмам.

Виятковим героїзмом і рішучістю забистлює кількох повстанців у кривці, оточений ємведистами. Вони несподівано вискочили зі землі, сконцентрованою і шільним вогнем вбили більшовицького командира й розгромили ворожий відділ, що панічно кинувся до втечі.

У списках поляглих повстанців нахально сотні подібних героїчних вчинків. Неменьшою відвагою та героїзмом вирізнялися і наші дівчата, що були пов'язані з УПА. У пропам'ятній книзі зареєстровано 21 відомого героїні з Тернопільщини.

Софія Складан „Оленка“ — „Орися“, 23 роки життя, підпільниця УЧХ, в часі повороту від пораненого повстанця попала в руки озвірих ємведистів, які намагалися видобути від неї організаційні тайни і при тому повилакали її волосся з голови, поламали руки і ноги, порізали груди. Софія вперто відповідала, що хоч знає тайни підпілля, але їх москвинським катом не зважить. Серед неможливо важких знущань її пишна квітка Тернопільщини зложила своє життя на національному жертвопільні.

Не менше була Євгенія Зварич „Мурашка“, повітова відпоручниця УЧХ, 21-річна, яка разом з друзями заскочена в кривці переважними ворожими силами, по короткій промові з окликом „Слава Україні“ та „Смерть сталінським катом“ засипала їх шільним вогнем автоматичної зброї, а останнього кулею покіньчила зі собою. Це саме зробили й друзі.

Зв'язкою Теклю Лилик „Уляну“ москвинські поспіаки по безприкладних тортурах спалили у вогні.

Наймолодшими членами ОУН та босвиками СКВ (Самооборони Кушіві Відділи) у Тернопільщині були: Павло Бойко та Василь Ковтун, народжені 1930 року. Вони полягли в 1948 році в бою з військовими відділами МВД, що нахалилися в засідці.

До наймолодших прихильників українського збройного підпілля, що згинули з рук більшовицьких наїзників, належали народжені 1928 року у Тернопільщині: Степанія Шпак (+ 1945 р.) і Орися Буртин (+ 1946 р.).

В пам'яті українського народу, а зокрема населення Тернопільщини, вічно житимуть своїми героїчними подвигами такі полягли командири як „Бондаренко“, „Чорний“, „Гордий“, „Меч“ і „Гордісенько“ та провідні революціонери: „Єфрем“, „Шах“, „Плугатор“, „Юрій“ і десятки інших, що все своє життя присвятили для великої справи боротьби за свободу і по-геройськи впади на службу святій ідеї.

Вони залишили грядучим поколінням блискучий приклад, як любити свою батьківщину, для неї трудитися та за неї сміливо боротися. Гаслом їхнього життя було: „Здобудеш українську державу, або згинеш за неї у боротьбі!“ І цьому гаслу вони були вірні до останнього віддиху.

Нехай ця небуденна книга знайде місце у кожному свідомішому українському домі, як постійна пригадка, що за наше краще завтра на побоевищах і в казатах НКВД віддало своє буйне життя 730 юнаків і юначок Тернопільщини та десятки тисяч незламних лицарів з усіх українських областей, героїські подвиги та одчайдушна смерть яких ще до сьогодні не закріплені в анналах для прикладу нащадкам.

Наші велетенські жертви за найвищу людську ідею мусять бути задокументовані перед шільним світом у різних мовах, щоб добути його зрозуміння для неможлимих змагань українського народу за волю та його моральну і матеріальну підтримку в нерівній боротьбі.

Майже кожного дня відходять у вічність учасники й свідки цього героїчного періоду та забирають зі собою в могили пам'ять про поляглих друзів і подруг, одностельчан і сусідів. Ніхто й ніколи вже не згадає про тих безіменних борців за Україну. Їхня найбільша жертва вже ніколи не надле до героїських вчинків. Це велика й непростима байдуність та втрата!

Тож нехай ті, що ще живуть, не поминають жодної відомої й української жертви, яка впаде з рук москвинських, гітлерівських, або польських окупантів!

Нехай запишуть їхні прізвища, зладять короткі життєписи та пригадають умовини їхньої смерті. Коли мають гуртові або індивідуальні знімки поляглих, хай виславлять їх до редакції „Літопису УПА“ для поміщення на сторінках його серійних видань, які є дуже поважним причиною по історії останніх героїчних змагань.

Перед відлетом у вирій — це один із важливіших обов'язків нашого старшого громадянства супроти погіблених земляків і нащадків.

О. Татомір

„СКАКАТИ З ПАРАШУТОМ“ ніколи не пізно. Такої думки дотримувється 87-річний пенсіонер з Сан Франсиско С.Смит. В день свого народження він зробив 216-ий скок з трикілометрової висоти. Не має наміру він відмовитися від свого „габбі“ і надалі.

ТЕЛЕФОНІЧНА КОМПАНІЯ Ем-Сі-Ай, якою користуються особи, коли телефонують на дальшу віддал, підвищують оплати на 25 відсотків. Речники цієї компанії заявили, що мешканці Нью Джерсі платитимуть більше, але все ж таки менше, ніж ті особи, які живають ліній компанії Ей-Ті-Ті. Голова Ем-Сі-Ай Вільям Мармон сказав, що його компанія втрапить гроші через конкуренцію.

БІЛЯ БУДИНКУ АМБАСАДИ ЗСА у Канберрі велика група австралійських фермерів влаштувала демонстрацію протесту проти рішення вашингтонської Адміністрації субсидувати американських фермерів, які продають Союзному Союзу пшеницю за ціни, що є нижчими, ніж на міжнародному ринку. Представники фермерів вручили резолюцію протесту амбасадорів З'єднаних Штатів Америки в Австралії Вільямові Лейнові і висловили стурбованість незрозумілою, на їх думку, політикою ЗСА. У Вашингтоні тепер перебуває австралійська делегація на чолі з міністром сільського господарства Джаном Керіном, яка намагається примусити хоч би укладення дальших контрактів. Дж. Керин заявив, що американсько-австралійські відносини тепер проходять важливе випробування. „Створилася парадоксальна ситуація, — сказав Керин. — Американський архіконсерватисти говорять про важливість баз ЗСА в Австралії для захисту вільного світу, а самі продають збіжжя Союзному Союзу за пільгові ціни.“ За оцінкою австралійського уряду, від рішення Вашингтону про субсидування своїх фермерів Австралія лише в цьому році втратить 250 мільйонів доларів.

MILLENNIUM COMMITTEE OF THE BAPTISM OF UKRAINE IN THE HOLY ORTHODOX FAITH OF THE PITTSBURGH & PENN-ONIO DEANERIES OF THE UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF THE U.S.A.

ПІТТСБУРСЬКИЙ І ОГАЙСЬКИЙ ДЕКАНАТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В США

спонсують величаве всенародне свято присвячене

1000-ЛІТТЮ ХРИЩЕННЯ РУСІ-УКРАЇНИ

В ПРАВОСЛАВНУ ВІРУ ЗА КНЯЗЮВАННЯ СВ. ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО, БОЖОГО РОКУ 988, У ЗОЛОТОВЕРХОМУ КИЄВІ, СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

СВЯТКУВАННЯ ПОЧНУТЬСЯ 16-го серпня ч. р. о год. 6-й веч., доповіддю д-ра ПЕТРА КОНДРИ з Гампінгтон, Онт., Канада, на тему: „ЩО 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ ЗНАЧИТЬ ДЛЯ МЕНЕ“. Після доповіді дискусія, запити і відповіді. ВЕЛИКА ВЕЧІРНЯ почнеться о год. 9-й вечора і СПОВІДЬ у НЕДІЛЮ, 17-го серпня ч. р. о год. 10-й ранку привітання Високопреосвященніших Владик.

Год. 10:30 ранку — АРХІЕРЕЙСЬКУ СВ. ЛІТУРГІЮ відправлять Високопреосвященний Архієпископ КОНСТАНТИН і Преосвященний Владика АНТОНІЙ при співучасті духовенства обох деканатів.

Після св. Літургії ПОХІД НА РІКУ Апелгени на ПОСВЯЧЕННЯ ВОДИ на згадку про похід князя в 988 році до Дніпра, на відбуття тоді масового Хрищення. Відтак роздаватиметься посвячена вода усім учасникам.

Год. 1-ша — обідова перерва до год. 3-ої по пол.

Від год. 3-ої — концертна частина. Під час концертної частини Владика АНТОНІЙ промовить на тему 1000-ліття Хрищення України.

Год. 4:30 — товариська зустріч, дитячі гри і розвага.

В справі приміщення на нічліг з суботи на неділю, слід звертатися до: о. прот. Юрія Гнатка, тел. (412) 463-0958 або брат Володимир Забелъ (216) 799-1023.

Святкування відбудуться на Оселі „ВСІХ СВЯТИХ“ Української Православної Церкви в США в Емпінгтоні, Па.

БАЙОНСЬКА ДЕРМАТОЛОГІЧНА АСОЦІАЦІЯ

з радістю повідомляє про своє спілкування з

д-ром ВАДИМОМ ЧЕРНЕ

В ПРАКТИЦІ ДЕРМАТОЛОГІЇ

Години відвідувань за домовленістю в понеділки, вівторки, четверги і суботи.

Розмовляємо українською і російською мовами.

851 Avenue C, Bayonne, N.J. 339-6681

Д-р Олександр Шварц

СПЕЦІАЛІСТ ВНУТРІШНІХ ХВОРІБ

Крім того проводиться найновіші методи перегляду шлунка раніше виявлення поліпів, грубої кишки, нехрургічне лікування гемороїдів

232 East 12th Street, New York, N.Y. 10003

(Між 2-ю і 3-ю Авенями)

Години прийняття: понеділок, середа, четвер і п'ятниця від 10-5 по пол. тільки за домовленістю.

Тел.: (212) 460-5622

Говоримо по-українськи

Союз Українок Америки — 82-ий Відділ

повідомляє, що

дня 26-го жовтня 1986 р., о 2-й год. по пол. у залі Визвольного Фронту, 2-га Авеню в Нью-Йорку відбудеться

СХОДИНИ

з програмою присвяченою пам'яті

ВАСИЛЯ СТУСА

Проситися організації міста Нью-Йорку здержатися від улаштування імпрез у цей день

